

igjennem den ærede Cultusminister; thi en af hans Formænd har jo her forelagt Forarbejder og Oplysninger, som ikke ere meget gamle, og en af Forslagsstillerne maa jo kunne kjende dem igjennem Traditionen; det var meget omfattende Oplysninger, og de ere ikke saa gamle, at det ikke er umuligt at faae fat paa dem. Dertil kommer desuden, at vi jo Allesammen ere sagkyndige. Der er dog vel Ingen af os, der her have Sæde — og de Fleste have vel Børn — eller idetmindste af dem, som komme rundt omkring fra Landets forskjellige Egne, som ikke skulde mene, at derjom Noget vilde være saa artig at komme med et Lovforslag om denne Sag, og vi her nedsætte et Udvalg, saa vilde her utvivlsomt findes den største Sagkyndighed og Sagkjendskab med Hensyn til Skolevæsenet, som vi paa nogen Maade kunne tilveiebringe, især hvad Almueftskolevæsenet angaaer. Vi kunne ikke skaffe nogen bedre tilveie; ja, man kan vel faae en Profesfor eller en Provst til at reise Landet om, men der er Ingent, der kjender Skolevæsenet i Landet bedre end dem, der have Sæde her i Rigsdagen. Jeg hørte nok, at en af Forslagsstillerne sagde, at det skulde være saadan en extraordinær Commission, der skulde nedsættes, at der ikke skulde finde meget Skriveri Sted, at man vilde forhandle mundtlig; men hvilken en Reisen omkring i Landet vilde der da ikke finde Sted? Det er ikke Noget at paalægge Folk, der sidde i hjemlige og jævne Stillinger, at de skulle reise ind til disse 15 store Mænd, fordi de faae isinde at kalde dem ind og f. Ex. at sige: vær saa god, Hr. Provst, at komme ind til os og sige os Besked om det eller det; hvem skal saa betale Provstens Reise? Nei, vi maae selv om vi ikke holde overordentlig meget af Geistligheden, dog idetmindste tagttage en vis Billighed ligeoverfor dem, og ikke paalægge dem en saadan Reise, det vilde være altfor galt. Det havde været godt, om de Herrer Forslagsstillere havde formuleret deres Forslag noget bestemt og sagt os noget klarere, hvad det var, de egentlig vilde vide, saa kunde man maaskee være kommen tilrette derom. Det kan

være meget morsomt engang imellem at bruge disse parlamentariske Commissioner, for at man ikke skal glemme, at man har Ret til at nedsætte dem; men vi have jo her Morskab nok, saa at vi godt kunde undvære dem. Jeg mener, at man godt kunde faae denne Sag ordnet, naar en eller anden af de Herrer Forslagsstillere kunde sige, her er et Lovforslag, der indeholder den Ordning, vi ønske. — Ved Siden heraf ligger en anden Betragtning, som jeg ikke veed, men som jeg dog troer det maaskee her kan være passende at fremhæve. Jeg siger da: Disse store Commissioner skal man kun bruge, naar man veed, at Ministeriet gaar imod et almindeligt Dnske, eller man idetmindste tvivler om, at man kan faae Medhold af Ministeriet, eller rettere naar der igjennem en lang Række af Aar foreligger Erfaring for, at man ikke kan faae den Slags Reformere, man eftertragter her i Thinget, gjennemførte ved Ministeriet, navnlig ikke ved det nærværende; men hvad Skolelovgivningen angaaer, da viser jo hele den Historie, som Rigsdagen har, at man næsten altid har faaet Tilstemning hos Ministeren, naar man har søgt at løse den Tvang, der hvilede paa den frie Underviisning. Vi have en lang Erfaring derfor, og den, mine Herrer, skulle vi glæde os over. Den ærede Ministers Tid er kort (Munterhed), den ærede Ministers Tid har været kort (Batter), ja jeg veed ikke, hvad de Herrer lee af, deri er jo ikke noget Dndt. Den ærede Minister har kun levet her en kort Tid, men han har givet Bevist paa, at han ogsaa ønsker at reformere. Af den Grund vil jeg fraraade Nedsættelsen af den foreslaaede Commission. Siden den ærede Minister nu har faaet en saadan Paamindelse om, at Skolevæsenet ligger os overordentlig paastinde, saa saa synes jeg nok, at vi kunne give ham Tid til næste Efteraar og afvente, om han ikke ved Siden af saa mange andre gode Tilbud, han har gjort, kunde optage et Forslag i denne Sag; thi iaar troer jeg dog ikke, at der vilde kunne være Tale derom. Jeg vil alt-
saa foreslaae, at vi lade denne Sag falde.